

"Càritas no ens sentim la cara amable de l'església: ens sentim Església"

Dg, 27/01/2019 per Catalunya Religió

(Lucia Montobbio-CR) Aquest diumenge, [Càritas Diocesana de Barcelona](#) fa 75 anys. S'obrirà la Basílica de la Sagrada Família per [celebrar](#) una eucaristia presidida per **Joan Josep Omella**, qui a més de ser l'arquebisbe de Barcelona, és el president de l'entitat. Festa grossa i l'agenda del director atapeïda. Així i tot, és capaç de trobar una fuga de temps per conversar. Salvador Busquets, el director de Càritas Diocesana de Barcelona, obre la porta de Via Laietana quan comença el vespre, s'ha quedat sol a l'oficina.

*-Si preguntes a peu de carrer, gairebé tothom coneix la importància de la tasca social de Càritas, tanmateix no és tan clar que es conegui l'estreta relació que l'entitat té amb l'església. Ja al 1944 trobem que el bisbe de la diòcesi de Barcelona, **Gregorio Modrego** constitueix el Secretariado Diocesano de la Beneficiencia per atendre les greus necessitats de milers de persones a l'època de la postguerra. És aquest l'origen de Càritas?*

-L'origen de Càritas està aquí, però les obres no es constitueixen perquè sí. Abans neix la necessitat i després l'obra. Avui mateix hem anat a visitar a un voluntari molt especial, es diu **Joan Amat**. Ell, acompanyat d'altres, va ser qui va crear el Servei d'Assessoria Jurídica gratuïta. Aquesta assessoria jurídica, conformada per advocats voluntaris, va ser una iniciativa pionera per a persones sense mitjans econòmics. Acabada la guerra civil, a l'any 39, i en plena segona guerra mundial, hi ha una sèrie de persones que viuen en unes condicions extraordinàriament precàries. A més, hi ha molts infants pendents de registre civil. Els advocats voluntaris van donar resposta a aquestes situacions.

-I va ser després quan va aparèixer el Secretariado Diocesano.

És llavors quan el bisbe Modrego crea el Secretariado Diocesano de la

Beneficiència Cristiana. El document pel qual es va constituir considerava tres punts claus: informació, coordinació amb altres obres benèfiques existents, i impuls de noves activitats. El punt central va ser el de la informació, preveres i fidels comencen a elaborar un arxiu per a compilar dades útils i així fer un primer servei d'acollida i orientació. I el 1956, el Secretariado, seguint les directius de Roma, del Vaticà, es transformarà en Càritas Diocesana. La primera en territori català i també en territori espanyol.

-Ara ja feu 75 anys. Llegint la història de Càritas Diocesana de Barcelona, sembla ser que durant el franquisme, Càritas era l'única entitat que podia fer una tasca social sense sospita de traïció.

-La fiabilitat és un tret que ens distingeix. Poso un exemple. Durant el règim franquista, la comunitat catòlica dels Estats Units, la National Catholic Conference Welfare, volia enviar aliments per cobrir necessitats d'Espanya, però no es refiava ni del govern ni d'altres entitats que hi havia aquí. Es van establir una sèrie d'acords, i es va decidir que els aliments s'enviarien a Càritas Diocesana de Barcelona.

Entitats riques, austeres i precàries

-Parlant de la tramesa d'aliments que van fer els catòlics des dels Estats Units, s'explica que les capses de fusta que contenien la llet en pols, van ser reutilitzades per a fer bancs, portes i parets. Alguns d'aquests bancs [com el que es veu al foto], encara es troben a l'edifici de plaça Nova. Un símbol d'austeritat?

-Els bancs i parets encara els trobes, les portes no les hem pogut conservar. Sobre l'austeritat, mira, distingeixo entre entitats riques, austeres i precàries. Les entitats riques són aquelles que tenen molts recursos i per tant poden aprofitar qualsevol oportunitat. Per això són molt eficaços, però en canvi no són tant eficients perquè pot ser que, en el desenvolupament de la seva missió, utilitzin més recursos dels estrictament necessaris.

A l'altre extrem hi ha les entitats precàries, que són aquelles que tenen tants pocs recursos que tothom fa de tot i es respon de forma immediata a qualsevol necessitat que es presenti en qualsevol moment. Són molt eficients, però poc eficaços, en el sentit que en temps de canvi o de crisi ho tenen molt difícil per mantenir-se i sobreviure.

Al terme mig hi ha les entitats austeres, en les que hi ha un bon equilibri entre eficàcia i eficiència i on s'aprofiten els recursos en el seu punt just, no hi ha dèficit ni tampoc superàvit. I per mi Càritas és una entitat austera. Reutilitzar la fusta de les caixes és donar un ús a allò que es té.

Amb els immigrants

-Als anys 70, Càritas comença a donar orientació a persones i famílies que volen emigrar a altres països. Per fer-ho, l'entitat es va vincular a equips de la Comissió Diocesana de Migracions. Què és el que fa ara aquesta comissió?

-La Comissió Diocesana de Migracions es va integrar dins de Càritas en el servei de migracions. Continuem atenent a persones que arriben d'altres països i que es volen establir aquí. Tanmateix, l'activitat d'acompanyament a persones que volen anar a altres països a viure s'ha reduït força. Val a dir, però, que sí que hi ha algun

projecte que dona suport a persones que volen retornar al seu país d'origen, per exemple a Filipines o a la Índia. Trobem que hi ha persones que al final de la seva vida volen tornar a casa.

-Durant aquest nou mil·lenni la importància d'acollir a nousvinguts i refugiats a Barcelona és una de les principals accions de Càritas. De quina manera, el que diu l'Evangeli, ha marcat la línia d'acolliment?

-A l'any 2000 va haver-hi una reflexió important en torn el que em preguntes. Dic a l'any 2000 perquè es quan grups de persones immigrants es van tancar a algunes esglésies, com la del Pi. L'acollida, d'acord amb l'Evangeli, ens fa reflexionar en tant que la persona que ve de fora i demana, no només busca cobrir les seves necessitats de forma momentània, sino que busca una estabilitat. El que havia d'oferir Càritas era que l'altre es fes germà nostre, amb drets i deures, que es fes ciutadà. Acollir-los sota l'evangeli volia dir fer-los espai aquí.

-Comenceu a parlar de la pobresa del tercer mil·lenni. A què us referiu?

-Estem al començament del tercer mil·lenni i ens trobem amb una pobresa severa. Abans podíem respondre facilitant sostre, menjar... avui això no és suficient. La pobresa ara és més complexa, afectarà als fills. No estem creant les condicions necessàries com per a què els fills de famílies vulnerables puguin ser ciutadans de ple dret en el futur. L'atenció de Càritas per prevenir aquestes diferències serà cada vegada més important. Estem demanant als nostres equips una resposta comunitària, on s'impliquin no només a nivell individual, sino com a comunitat.

-Les tancades a l'església del Pi, i l'actuació durant les inundacions del Vallès i el Besòs, als anys 60, són els exemples més clars de la importància del vincle de la població, amb la parròquia, i amb Càritas.

-Sí, les inundacions del 62... segurament, amb la intensitat que es va viure aquella acció, va ser un drama, un desastre natural, no hem viscut cap altra situació. En una altra escala, ara mateix, amb la realitat de l'arribada de refugiats, es demana la cessió de pisos. Si algun dia arribés el cas de fer una crida amb una intensitat similar a la del 62, podríem fer-ho, estem preparats.

Càritas diocesana i parroquial

-Com interaccioneu amb les parròquies?

-Una parròquia, segons el dret canònic, per a ser considerada com a tal necessita desenvolupar: la celebració de la fe, l'anunci de la paraula, i l'acció caritativa. I per tant, cada parròquia ha de tenir un grup de caritat que pot ser individual o compartit amb altres parròquies. L'acció caritativa està en el nucli de l'església. A més de les Càritas parroquials, es constitueixen Càritas Diocesanes per a què els bisbes puguin desenvolupar la seva pròpia acció.

La Càritas Diocesana té la capacitat d'afrontar situacions complexes que necessiten cert grau de discreció, i un seguiment de 24 hores tots els dies de la setmana. Podem posar per cas equips d'atenció a dones maltractades, sense xarxa familiar. En canvi, la Càritas parroquial té la característica de la capil·laritat, la proximitat dintre del territori, amb els veïns. Per exemple, grups de voluntaris que van a visitar la gent gran que està malalta.

Ara, a partir de la relectura de la missió de Càritas Diocesana, volem parar més atenció al treball constant amb les parròquies per oferir-los recursos i posar-nos a la seva disposició en allò necessari. Dins de Càritas, tant important és que hi hagi una Càritas Diocesana com que hi hagi Càritas parroquials. Som realitats complementàries.

-Quina és la implicació del bisbe?

És el president de la Càritas Diocesana. Ell nomena, en el cas de Diocesana Barcelona, al director i als tres directors d'àrea, a banda del vicari episcopal que és la persona de confiança del cardenal i que participa en tots els òrgans de decisió de Càritas. En aquest sentit, nosaltres no ens sentim com a la cara amable de l'església, nosaltres ens sentim església.

-La relació entre les Càritas dels deu bisbats catalans s'ha enfortit. Quina perspectiva de futur hi ha?

-Continuarem treballant plegats. Hi ha tres raons bàsiques per fer-ho. La primera és que la realitat és massa complexa com per a què una sola Càritas pugui assumir-ho tot; la segona és que el concepte de persona que tenim condiciona la nostra manera d'intervenir, és molt interessant que diverses Càritas es puguin reunir per a analitzar i compartir com enfrontem, per exemple, l'acollida dels refugiats, què fem amb els menors no acompanyats, com i què fem davant d'una persona gran que de sobte perd la feina i no té atur; el tercer motiu és que des de la mateixa administració, se'ns demana, una interlocució única i més coordinada.